

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Turtiainen, Kati

Title: Sosiaalityö pakkomuuton aikana

Year: 2016

Version: Published version

Copyright: © 2016 Talentia ry

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Turtiainen, K. (2016). Sosiaalityö pakkomuuton aikana. *Tutkiva sosiaalityö*, 2016, 17-21.
<https://talentia.lukusali.fi/#/reader/784d1a3a-da86-11ec-bdec-00155d64030a>

Kati Turtiainen

YTT, yliopistonlehtori

Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius

Sosiaalityö pakkomuuton aikana

Pakkomuutto näyttäytyy yhtenä globalisoituneen maailman sosiaalisena ongelmana. Muuttajat miettivät itsensä ja perheensä pelastamista tilanteista, joissa henki on uhattuna tai näköaloja kotimaassa elämiselle tai kotimaahan paluulle ei ole. Näissä olosuhteissa tuhannet ihmiset tekevät matkapäätöksiä virheelisten tai puutteellisten tietojen varassa ja altistavat itsensä ihmissalakuljetukselle ja erilaiselle hyväksikäytölle.

Tässä artikkelissa tarkastelen ensin pakkomuuton käsitettä ja muuttajien yllirajaista todellisuutta. Lisäksi pohdin sitä, miten sosiaalityössä voidaan tavoittaa pakkomuuttajien valtiot ylittävä eli yllirajainen todellisuus. Lopuksi tarkastelen sitä, miten sosiaalityön historia voisi auttaa näkemään sosiaalityön paikan syrjivissä tai oikeudenmukaisissa rakenteissa.

Pakkomuuttoon liittyvän terminologian riittämättömyys

Pakolaisen käsite on syntynyt toisen maailmansodan jälkeiseen eurooppalaiseen sekavaan tilanteeseen, jolloin vainoa paenneiden henkilöiden tilanne piti ratkaista. Genevessä 1951 laadittua pakolaisen määritelmää (UN General Assembly 1951) laajennettiin vuonna 1967 koskemaan myös Euroopan ulkopuolisia alueita. Nykyisin pakkomuuttajat luokitellaan konfliktien takia muuttaviin ja ympäristökatastrofien ja niin kutsutun kehityksen takia muuttaviin henkilöihin. Pakolaiset ja turvapaikanhakijat kuuluvat ensimmäiseen ryhmään, jossa yhteisenä nimittäjänä on valtion taholta tulevan suojelun pettäminen ja vaino. Ihmiskauppa ja ihmissalakuljetus liittyvät pakkomuuttoon, mikä tekee muuttajien tilanteesta erityisen haavoittuvan.

Aleksander Betts (2013) kuvaa pakkomuuttoon liittyvän käsitteistön puutteellisuutta, koska se ei riitä kuvaamaan nykyisen pakkomuuton syitä. Betts ehdottaa pakkomuuttajan käsitteen korvaamista selviytyjämuuttajan käsitteellä. Se tavoittaisi esimerkiksi suojelun tarpeeseen, köyhyyteen ja muihin ihmisoikeusrikkomuksiin liittyvien muuttomotiivien sekoittumisen. Betts näkee vakavat ihmisoikeusloukkaukset selviytyjämuuttajien yhteisenä nimittäjänä. David Turtonin (2003) mukaan pakosta ja vapaaehtoisesti muuttavien käsitteellinen erottaminen

on monista syistä merkittävää. Ensinnäkin, pakkomuuttajilla on erilaiset tarpeet kuin muilla siirtolaisilla. Usein heidän perustarpeensa ovat uhattuna. Esimerkiksi sosiaali- ja terveystalvet eivät ole aina saatavilla tai pääsy niihin on estynyt. Tällainen tilanne on esimerkiksi ilman oleskelulupaa jossakin maassa oleskelevilla paperittomilla henkilöillä. Turton perustelee pakkomuuton käsitettä myös sillä, että muuttojen taustalla on vakavia ihmisoikeusrikkomuksia ja suojelutarpeen pettämistä lähtövaltion tai laajemman kansainvälisen yhteisön taholta. Lisäksi perusteluna on se, että pakkomuuton ilmiö haastaa globaalia moraalista yhteisöä toimimaan kyseisen ilmiön poistamiseksi ja oikeudenmukaisuuden edistämiseksi. Kaikki kolme perustelua – pakkomuuttajien haavoittuva asema, taustalla olevat vakavat ihmisoikeusloukkaukset ja moraaliyhteisön puolesta työskenteleminen – ovat sosiaalityön ytimessä.

Pakkomuuttajien yllirajaiset kontekstit

Monessa paikassa yhtä aikaa asuvien siirtolaisten määrä ja yllirajaiset niin kutsutut transnationaalit elämäntavat ovat kasvaneet räjähdysmäisesti. Saskia Sassen (2007) kuvaa uusia globaaleja luokkia, jolla hän tarkoittaa ensinnäkin hallitusten kansainvälisten verkostojen räjähdysmäistä kasvua, toiseksi vähän resursseja omaavia työntekijöitä, kuten globaalia kansalaisyhteiskuntaa ja kolmanneksi diasporassa asuvia verkostoja ja siirtolaisyhteisöjä. Toisaalta kymmenet miljoonat pakkomuuttajat eivät välttämättä ole minkään valtion suojeluksessa, eikä väliaikaisten pakkomuuttajien suojelemiseksi tarkoitettujen instituutioiden (esim. UNHCR) resurssit riitä palvelemaan tilapäisen suojelun tarpeessa olevia ihmisistä.

Pakkomuuttajien elämänpiiri rajoittuu harvoin yhteen valtioon ja he luovat uusia transnationaaleja sosiaalisuuden muotoja. Tämän takia pakkomuuttajien parissa tehtävä sosiaalityö tarvitsee kansallista ajattelua laajemman näkökulman. Yksittäisiin valtioihin sidottu ajattelu voi näyttäytyä metodologisena nationalismina, joka jäykistää ajattelumme kategoriat ja antaa nationalistisia sisältöjä käyttämillemme käsitteille (Wimmer & Glick Schiller 2002; Beck 2006; 2012). Kyseisessä ajattelussa ei oteta huomioon muita kuin kansallista kontekstia

Tutkiva sosiaalityö 2016

koskevia näkökulmia ja kansallisvaltiota pidetään asioiden ja prosessien ikään kuin luonnollisena ympäristönä. Pakkomuuttajien parissa tehtävässä työssä puhutavat ja käytännöt voivat olla myös ulossulkevan nationalistisia. Umut Özkirimlin (2000) mukaan ulossulkevalla nationalismilla tarkoitetaan sitä, että kansakunnan arvot ja intressit ylittävät muut seikat. Kansaa pidetään legitimitietin lähteenä, mikä voi johtaa toimintaan, jota ei muuten suvaittaisi. Lisäksi kansakunnan diskurssi toimii kahtiajakojen kautta kielteisenä erottautumisena ”muista” kansoista tai etnisistä ryhmistä. Siinä uskotaan eräänlaiseen kansalliseen ylemmydentuntoon.

Sen sijaan että yksittäistä maata pidetään yhteiskuntana, kansallisvaltiot tulisi nähdä osana laajaa maailmanyhteiskuntaa (*world society*) ja maailmankulttuuria. Essentialistiset, pysähtyneet mielikuvat sosiaalisista ja etnisistä kategorioista eivät myöskään vastaa ihmisten konkreettista elämää ja identiteettejä. Vertovecin (2009) mukaan nationalistisen todellisuuden sijaan tulisi nähdä superdiversiteetin todellisuus, jossa ihmiset liikkuvat mitä erilaisimmista syistä. Yhä useammat ihmiset elävät ylirajaisesti joko konkreettisesti liikkumalla maasta toiseen tai muodostamalla erilaisia ylirajaisia arjen suhteita (Furman et al. 2010). Perinteisesti muuttoliikettä on tarkasteltu lähtönä jostakin ja saapumisena johonkin, jolloin siirtolaisten täytyi jossain määrin hylätä tai kieltää suhteensa taastaansa. Nykyisin esimerkiksi kommunikaatiovälineet ja halpa matkustaminen on edesauttanut erilaisten ylirajaisten elämäntapojen muotoutumista.

Ylirajaiset sosiaaliset tilat käytännöllisenä ja analyyttisenä työvälteenä

Metodologista ja muuta ulossulkevaa nationalismia voidaan välttää siirtämällä painopiste valtioiden rajat ylittävään ajattelutapaan ja työtoteeseen. Rich Furmanin ym. (2010) mukaan ylirajainen sosiaalityö on monessa paikassa asuvien tai arjen suhteita yli rajojen elävien palvelemista. Tämän lisäksi ylirajaisessa sosiaalityössä ratkotaan monimutkaisia ylirajaisia ongelmia ja toimitaan konkreettisen valtion rajoja ylittäen esimerkiksi modernin kommunikaatioteknologian avulla. Ylirajainen lähestymistapa tarjoaa kehyyksen tarkastella käsitteitä, työmenetelmiä ja muuttajien todellisuutta. Esimerkiksi Suomessa sosiaalityö turvapaikanhakijoiden tai pakolaisten parissa liittyy usein asiakkaiden monimutkaisten ylirajaisten ongelmien ratkomiseen ja erilaisten suhteiden pohtimiseen.

Thomas Faist, Margit Fauer ja Eveline Reisenauer (2013; myös Lewitt & Glick Schiller 2004) kuvaavat monessa paikassa elävien siirtolaisten elämän olevan erilaista

kuin perinteisten siirtolaisten elämä. Monessa paikassa eläminen tarkoittaa esimerkiksi tunne-, perhe- ja taloudellisia suhteita useassa maassa. Ylirajaisuuden aste vaihtelee tilanteesta ja henkilöstä riippuen. Monipaikkaisuus voi olla jatkuva tila, jossa pidetään jatkuvaa yhteyttä lähettävän ja omaan maahan jäävän yhteisön ja perheen kanssa. Siirtolaisilla voi olla myös toive paluusta takaisin lähtömaahan. Tässä artikkelissa tarkoitetaan monipaikkaisuudella laajaa ilmiötä, jossa muuttajan tavoiteltava tai todellinen tila on ainakin jonkinlainen asettuminen tulomaahan. Pahin tilanne on heillä, jotka eivät ole missään maassa sosiaalisten oikeuksien piirissä. Ilman sosiaalisia oikeuksia voivat olla esimerkiksi paperittomat ilman turvapaikkaa olevat siirtolaiset, harmaan talouden parissa työskentelevät henkilöt ja ihmiskaupan uhrit. Osalla heistä ei ole joko tietoa ja uskallusta pyytää oikeuksia ja apua, tai ei oikeutta pyytää oikeuksia. Jälkimmäinen tilanne voi syntyä esimerkiksi turvapaikanhakijoille, jotka eivät saa turvapaikkaa ja jotka eivät uskalla lähteä maasta pois vaan näkevät paperittomuuden ja oikeuksien puutteen paremmaksi vaihtoehdoksi kuin paluun lähtömaahan. Tällainen todellisuus on miljoonilla henkilöillä ympäri Eurooppaa.

Faist ym. (2013; myös Hunter ym. 2010) ehdottaa valtioiden rajat ylittävän pakotetun ja vapaaehtoisen elämäntavan analyttiseksi ja käytännölliseksi työvälteenä ylirajaisia sosiaalisten tilojen käsitettä ja analyysiä. Näillä ylirajaisilla sosiaalisilla tiloilla hän tarkoittaa suhteellisen pysyviä sosiaalisia suhteita, joiden perusyksikkö on kommunikaatio ihmisten, ryhmien ja organisaatioiden välillä. Kommunikaatio sisältää vastavuoroisia ystävyyssuhteita ja perhesuhteita, joilla voi olla esimerkiksi yhteinen talous. Usein puhutaankin niin kutsutusta varjotaloudesta toisessa maassa. Tällaiset suhteet ovat sosiaaliset ja taloudelliset suhteet ovat hyvin tyypillisiä suhteita esimerkiksi pakolaisten elämässä. Rahalähetykset (*remittances*) liittyvät usein lähtömaissa asuvien sukulaisten ja ystävien perustarpeiden tyydyttämiseen (Lowell 2002). Esimerkiksi henkilöt, jotka asuvat paperittomana vuosia tai vuosikymmeniä oman maansa ulkopuolella, saattavat elää lähes täysin jostakin toisesta maasta jo oleskeluluvan saaneen sukulaisten tuen varassa. Ylirajaiset sosiaaliset tilat voivat olla myös erilaisten resurssien vaihtoa ihmisten ja organisaatioiden välillä yhteisen hyvän tavoittelemiseksi. Lisäksi ylirajaiset tilat voivat olla sisältää tunteisiin ja moraalisiin velvoitteisiin liittyviä sosiaalisia ja symbolisia siteitä. Näitä suhteita voivat olla esimerkiksi diasporayhteisöt.

Pakkomuuton ja yllirajaisuuden heijastuminen sosiaalityön käytäntöihin

Pakkomuuttajien yllirajaisen suhteiden ylläpitäminen on usein hankalaa. Motivaatio asettumiseen voi olla hyvin ambivalentti – mahdollisesti toive paluusta elää mielessä, toimijuus uusissa olosuhteissa on rajoitettua tai tulevaisuuden rakentamisen vaihtoehtot näyttävät vain huonoina. Edellisen kaltaisissa tilanteissa esimerkiksi akkulturaatiostressin (kulttuurishokin) luonne ei liity vain erilaisiin kulttuurisiin käytäntöihin ja toimintatapoihin. Stressi saattaa liittyä ensisijaisesti lähtöalueen tapahtumiin ja suhteisiin, pelkoon, huoleen lähimmäistä, velvollisuudentuntoon sekä kohtuuttomiin ja epärealistisiin odotuksiin sukulaisten taholta. Hyvin tyypillistä on myös velkaantuminen salakuljettajille ja ehkä sukulaisille ja lisäksi rasitteena saattaa olla taloudelliset sitoumukset lähtömaassa olevalle perheelle ja muille omaisille. Ihmissalakuljetukseen ja ihmiskauppaa saattaa liittyä myös häpeää, pelkoa ja riippuvuuksia hyväksikäyttäjistä. Tällainen todellisuus on läsnä pakkomuuttajien arjen rakentamisesta sosiaalityössä. Tällöin keskiössä on asiakkaan maan rajat ylittävien todellisten suhteiden pohtiminen.

Jäätäneet konfliktit ja konfliktien jälkeisten yhteiskuntien jälleenrakentaminen vaikuttavat oleellisesti pakkomuuttajien hyvinvointiin ja tulevaisuuden rakentamiseen uusissa olosuhteissa. Menetyksiin liittyvän surun ja ikävän lisäksi kysymykset itseän kohdistuneesta pahuudesta ja uhrituumisesta ovat sosiaalityön asiakassuhteissa käsiteltäviä asioita. Taustalla oleva sosiaalisten suhteiden rikkoutuminen laajentaa vaikeasta menneisyydestä selviytymisen pohtimista maan rajojen ulkopuolelle ulottuvaan todellisuuteen. Näin ollen menneisyyden käsitteleminen koskettaa myös maanpaossa olevien perheiden lasten tulevaisuutta. Pakkomuuttajien toipumisen monimutkaisuutta kuvaa hyvin Johan Galtungin (2001) ajatus siitä, että loppujen lopuksi kukaan ei tiedä, miten sovinto menneen kanssa tapahtuu, mutta sillä on liityntäpintoja psykologiaan, sosiologiaan, teologiaan ja filosofiaan ja selviytymisellä on syvät inhimilliset juuret. Tämän takia pakkomuuttajien toipuminen tulee nähdä moniulotteisena ilmiönä.

Pakkomuuttajien parissa tehtävässä sosiaalityössä ei riitä perinteisen kulttuurikompetenssin hallitseminen vaan etusijalla saattavat olla asiakkaiden oikeuksien toteutumiseen liittyvät kysymykset (Ife 2001; 2008; Dominelli 2010). Konkreettisessa asiakastyössä tämä tarkoittaa oleskelulupiin liittyvien juristien palveluiden varmistamista, terveydenhuollon saavuttamisesta huolehtimista, lasten turvallisesta ikäkauteen liittyvän

kasvun ja kehittymisen huolehtimista esimerkiksi koulukäynnin turvaamisena tai äärimmillään säilöön otton estämisenä. Muuttajat saattavat jäädä myös tietämättömiksi omista oikeuksistaan oleskelulupien saamisen jälkeen. Pitkäänkin maassa olleet kuntalaiset voivat olla hämmästyttävän tietämättömiä omista oikeuksistaan (Turtiainen & Hiitola 2015).

Pakkomuuttajien arjen yllirajaisuus ja ongelmien monimutkaisuus eivät ole aina sosiaalityön keinoin tavoitettavissa. Lähtökohtana voisi sosiaalityöntekijän luottamus asiakkaan omaan tulkintaan ongelmastaan. Selvityksen (Turtiainen & Hiitola 2015) mukaan niinkin yksinkertainen asia kuin kysyminen, kuunteleminen ja kuuleminen ovat maahanmuuttajien toiveita viranomaisia kohtaan. Tällöin välttyään syrjiviltä ja yksinkertaistavilta asiakkaan tilanteeseen liittyviltä tulkinnoilta. Myös maahanmuuttajayhteisöjen merkitys vastaanottavana yhteisönä ja luottamuksen rakentajana on merkittävää pakolaisten tulevaisuuden rakentamisessa (Turtiainen 2012). Omat yhteisöt voivat olla tukena rakentamassa arjen verkostoja ja välittää tietoa maahantulon alkuvaiheessa. Yhteisöillä voi olla myös merkittävä rooli luottamuksen ja siltojen rakentamisessa uutta yhteiskuntaa kohtaan.

Oikeuksia korostava sosiaalityö

Valtiolliset puitteet ovat määritelleet sosiaalityön syntyä, sen kehitystä ja nykyisiä muotoja lähes kaikkialla. Yleensä sosiaalityön ja valtion suhteista puhuttaessa korostetaan sosiaalityötä delegoidun päätösvallan toteuttajana. Sosiaalityön suhteella valtioon en tarkoita ainoastaan palveluiden käyttäjän oikeuksista huolehtimista tai valtiolta delegoitua päätösvaltaa sosiaalityölle. Tässä yhteydessä ajattelen ensisijaisesti sosiaalityön ja sosiaalityöntekijöiden omaa paikkaa syrjivissä tai oikeudenmukaisissa rakenteissa. Tällöin sosiaalityötä tarkastellaan erityisesti siitä näkökulmasta, onko valtiolta saatu mandaatti ristiriidassa sosiaalityön etiikan kanssa.

Sosiaalityön paikan hahmottamista voidaan tarkastella sellaisista historiallisista ajanjaksoista käsin, jolloin vähemmistöihin ja maahanmuuttajiin on suhtauduttu syrjivästi. Bertheke Waaldijk (2011) muistuttaa sosiaalityön varjopuolten historiasta. Hän korostaa, että samalla kun tarkastellaan sosiaalisten ongelmien historiaa, tulee tarkastella myös sosiaalityön historiaa kyseisinä aikoina, koska nämä tarinat ovat kietoutuneet toisiinsa. Sosiaalityön suhde valtioon on korostunut aikoina, jolloin yksittäiset ihmiset ja tai kansat ovat liikkuneet pakosta ja he ovat esineet valtioiden suojelua. Sosiaalityön historian synkimmät esimerkit liittyvät aikoihin, jolloin se on ollut mukana syrjivissä rakenteissa toteuttamassa

Tutkiva sosiaalityö 2016

esimerkiksi kansallissosialistisia pyrkimyksiä tai tukenut kolonialistisia rakenteita.

Waaldijk (2011) korostaa, että sosiaalityö on erilaisissa olosuhteissa joko vastustanut tai avustanut rasistisia poliittisia järjestelmiä. Rasistiset ja vähemmistöjä syrjivät järjestelmät tulevat näkyviksi aikana, jolloin pakkomuuttajat pyytävät valtion suojelua. Pahimmillaan syrjintä näkyy siten, että vakavien sosiaalisten ongelmien globaalin luonteen näkemisen sijaan keskustelut keskittyvät yksilöiden ongelmiin ja syytöksiin heitä kohtaan. Toisaalta ongelmien ratkaisuja saatetaan tarkastella ainoastaan kansallisina ongelmina, jolloin syrjintä ja rasismi saatetaan oikeuttaa nationalismiin nimissä. Lainsäädännössä syrjintä näkyy kansainvälisten sopimusten tulkintojen tiukentamisena esimerkiksi muuttamalla perusteita humanitaarisin perustein myönnettävälle oleskeluluville tai estämällä perheiden yhdistämistä lainsäädännön keinoin.

Sosiaalityön paikan tarkastelussa lähtökohtana on tietoisuus valtion ja muiden yhteiskunnan rakenteiden taholta tapahtuvasta syrjinnästä ja epäoikeudenmukaisuudesta. Richard Hugman ym. (2010) toteaa, että valtiota ei pidä jättää toimimaan sosiaalityön puolesta, vaan sosiaalityön on osoitettava puolensa ja nähtävä itsensä valtioiden rajat ylittävänä toimijana. Hugmanin mukaan valtasuhteiden näkemistä voi auttaa, että sosiaalityö paikantaa itsensä näissä valtasuhteissa. Myös sosiaalityön professori ja ihmisoikeuksille rakentuvan sosiaalityön puolestapuhuja Silvia Staub-Bernasconi (2009; myös Ife 2001; 2008; Dominelli 2010) korostaa sosiaalityön valtiot ylittävää mandaatista, joka on sidottu eettisiin ja ihmisoikeusperiaatteisiin. Käytännössä sosiaalityössä testataan sen tieto- ja arvoperusta konkreettisissa toiminta- ja puhetoissa.

Lopuksi

Globalisaatio ei ole edistänyt riittävästi ihmisoikeuksien toteutumista eikä kansalaisuuden globalisoitumista. Erilaisista syistä kasvava pakkomuutto tuo yhteiseen ihmisyyteen ja ihmisoikeuksiin perustuvan valtioiden rajat ylittävän sosiaalityön entistä merkittävämpään asemaan (Ife, 2001; Staub-Bernasconi, 2009). Tänä aikana tarvitaan ajattelun tarkentumista asiakkaitten transnationaalien todellisuuden rakentumiseen. Nykyinen pakkomuuton aika, joka on saanut entistä laajemman mittakaavan myös Suomessa, palauttaa sosiaalityötä katsomaan myös taaksepäin omiin toimintatapoihinsa erilaisissa pakkomuuttojen konteksteissa. Muuttajat tuovat näkyväksi ajan, jolloin on syytä tarkastella sosiaalityön suhdetta valtarakenteisiin ja valtaan, jota se itse käyttää puheen,

hiljaisuuden tai toimintojen muodossa. Pakkomuutto haastaa sosiaalityön liittymään kansallisvaltiot ylittävään moraaliyhteisöön, joka on ”rajattoman” (*borderless*) sosiaalityön keskeinen periaate (Hugman 2010). Ihmisoikeuksille perustuva sosiaalityö ei jätä tilaa syrjiville ja ulossulkeville käytännöille.

Kirjallisuus

- Beck, Ulrich (2006) *The Cosmopolitan Vision*. Cambridge: Polity Press.
- Beck, Ulrich (2012) *Twenty observations on a world in turmoil*. Cambridge: Polity Press.
- Betts, Aleksander (2013) *State fragility, refugee status and survival migration*. *Forced Migration Review*, 43, 4–6, <http://www.fmreview.org/fragilestates/betts>. Luettu 20.4.2016.
- Dominelli, Lena (2010) *Social work in a globalizing world*. Cambridge: Polity.
- Faist, Thomas, Fauer, Margit & Reisenauer, Eveline (2013) *Transnational migration*. Cambridge, Polity Press.
- Furman, Rich, Negi, Nalini Junko, and Salvador, Rommel “Bombie” (2010) *An Introduction to Transnational Social Work*. Teoksessa Negi, Nalini Junko, and Furman, Rich (toim.) *Transnational Social Work Practice*. New York, NY, USA: Columbia University Press, 3–19.
- Galtung, Johan (2001) *After Violence, Reconstruction, Reconciliation and Resolution*. Teoksessa Mohammed Abu-Nimer (toim.) *Reconciliation, Justice and Coexistence: Theory and Practice*. Lanham MD: Lexington Books, 3–21.
- Hunter, Cynthia A., Lopley, Susannah and Nichols, Samuel (2010) *New Practice Frontiers: Current and Future Social Work with Transmigrants*. Teoksessa Nalini Junko Negi & Rich Furman (toim.) *Transnational Social Work Practice*. Columbia University Press. 222–242. <http://www.jstor.org/stable/10.7312/negi14448.16>. Luettu 20.4.2016.
- Hugman, Richard, Moosa-Mitha, Mehmoona, & Moyo, Otrude (2010) *Towards a borderless social work: Reconsidering notions of international social work*. *International Social Work* 53 (5), 629–643.
- Ife, Jim (2001) *Local and global practice: Relocating social work as a human rights profession in the new global order*, *European Journal of Social Work* 4 (1), 5–15.
- Ife, Jim (2008) *Human rights and social work: Toward rights based practice*. Cambridge, New York: Cambridge University Press.
- Levitt, Peggy & Glick Schiller, Nina (2004) “Conceptualizing Simultaneity: A Transnational Social Field Perspective on Society.” *International Migration Review* 38.145, 1002–1039.
- Lowell, Briant Lindsay (2002). *The development role of remittances in U.S. Latino communities and in Latin*

- American countries. Teoksessa Rodolfo de la Garza & Briant Lindsay Lowell (toim.) *Sending money home*, ed. Lanham, Md.: Rowman and Littlefield.
- Sassen, Sasia (2007) *A sociology of globalization*. New York: W.W. Norton.
- Staub-Bernasconi, Silvia (2009) *Human Rights and their Relevance for Social Work as Theory, Education and Practise*. Teoksessa Claire Dorrity & Peter Herman (toim.) *Social Professional Activity: The Search for a Minimal Common Denominator in Difference*. New York: Nova Science Publishers, 37–54.
- Turtiainen, Kati & Hiitola, Johanna (2015) *Varhaisen tuen palvelut maahanmuuttajataustaisille perheille. Ammattilaisten ja perheiden kokemuksia. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 68/2015*.
- Turtiainen, Kati (2012) *Possibilities of trust and recognition between refugees and authorities – Resettlement as part of durable solutions to forced migration*. Jyväskylä, *Studies in Education, Psychology and Social Research*, nro 451.
- Turton, David (2003) *Conceptualizing forced migration*. RSC Working paper 12. <https://www.rsc.ox.ac.uk>. Luettu 20.4.2016.
- UN General Assembly, *Convention Relating to the Status of Refugees*, 28 July 1951, United Nations, Treaty Series, vol. 189. <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3be01b964.html>. Luettu 20.4.2016.
- Vertovec, Steven (2009) *Transnationalism*. London & New York: Routledge.
- Wimmer, Andreas & Glick Schille, Nina (2002) *Methodological nationalism and beyond: nation–state building, migration and the social sciences*. *Global Networks* 2, (4), 301–334.
- Waldijk, Berteeke (2011) *Social Work Between Oppression and Emancipation. Histories of discomfort and Inspiration in Europe*. *Social Work and Society* 9 (2).
- Özkirimli, Umut (2000) *Theories of nationalism. A critical introduction*. St. Martin's Press: New York.